

11 de juny de 1985

La reunió de macroàrea del dilluns 3 de juny propassat va produir-me un malestar creixent a mesura que algunes incoherències anaven apareixent amb progressiva claredat. En acabar la reunió, vaig vaticinar que no passarien 24 hores abans que l'acord a propòsit dels tallers d'estiu fos revocat. La meva previssió era optimista: van passar dues hores i ja s'havia aconseguit invalidar-lo.

Aquest fet, unit a la pràctica habitual consistent en aglutinar el departament de Serveis Socials en base a la mística del sofriment i a cercar-li enemics exteriors als quals combatre per tal d'estalviar-li l'anàlisi dels problemes que realment ha d'afrontar, em decideixen a plantejar la qüestió en els termes que puc entendre-la.

1. Unes hipòtesis vaques i, per tant, de dubtosa utilitat.

Recordo una època en que els Serveis Socials eren la Síntesi, l'Àmbit de la Globalitat, el lloc des del qual l'Ajuntament havia d'articular tot allò que feia.

Ara, no sé si és que han canviat les coses o només les paraules, sento parlar de La Perspectiva: els Serveis Socials són la Perspectiva, és diu literalment "som la perspectiva, els altres sou els instruments ..."

Una primera consideració d'aquestes hipòtesis és que mereixen ésser meditates en el sentit de si és possible el monopoli de la síntesi o, complementàriament, de quin sentit té en el món contemporani la pretensió "d'ésser" la perspectiva quan les coses són tan diverses o complexes.

En un panorama com l'actual en el que una multiplicitat de disciplines aprofundeixen separadament per tal d'arribar a comprendre la reali-

tat, és indubtable que una síntesi és desitjable, com també és desitjable que el grau de síntesi a que sigui possible arribar permeti ^{construir} ~~elaborar~~ una perspectiva d'intervenció el màxim d'integrada. Això és indubtable. Ara bé, el que es presta a pensar-hi una mica millor és l'existència d'una disciplina que es proclami síntesi i perspectiva. Com també fa pensar en la possibilitat que només pugui arribar-se a aquesta pretensió justament per l'absència de disciplina, és a dir, de plantejament, raonament i/o metodologia dotades d'una lògica mínimament comprensible per a aquell que no ha estat l'afortunat a fer la troballa.

Afirmar, com a primera hipòtesi, la possessió de La Síntesi i/o de La Perspectiva sense desenvolupar quin és el procediment d'interpretació, d'establiment d'estratègies d'acció i de gestió de programes que són conseqüències d'una possessió tan extraordinària és el mateix que no dir res. I, al damunt, quedar-se content.

Jo crec que, en el fons, hi ha només vaguedat i, com a conseqüència necessària, l'absència d'un discurs que pugui instrumentar accions precises.

2. Unes hipòtesis propenses al camuflatge dels problemes.

La descompensació que he intentat posar de manifest entre els grans principis i la capacitat d'instrumentar-los justifiquen l'afirmació que vé al darrera: "nosaltres no hem de tenir gestió", "si gestionem directament, contribuïm a crear bosses de marginació" (he de dir que em fascinen expressions com aquesta de les "bosses" perquè cada vegada que intento demanar que em precisin què volen dir, em trobo amb la sensació que se m'explica quelcom que només és per a iniciats, com si diguessim màgic, vaja)

Si s'efectúa una extrapolació d'aquestes afirmacions, el panorama que se't presenta és absolutament desorientador. Per exemple:

- quan un monitor esportiu organitza un grup de manteniment, es pot pensar que també crea una bossa d'aquestes perquè intervé prop de qui creu que és en condicions físiques insuficients i, per tant,

està generant un grup caracteritzat per una mancança, oi que sí?

- quan un monitor de teatre organitza un taller a una escola, es pot pensar que està posant nens a la bossa perquè, lògicament, intervé intentant de proporcionar-los quelcom que no posseeixen o que no han desenvolupat, com és el cas de la capacitat d'expressió: ja tenim un altre sector marginat?

De veritat que no puc entendre que es facin afirmacions tan rotundes quan es parla del propi camp de treball. I, a més a més, em sembla que aquest tipus d'arguments serveixen de camuflatge. M'explico.

Enunciar que hom no ha de tenir gestió implica sempre una conseqüència: jo no gestionaré i, per tant, m'evitaré tots els problemes que són propis del fer concretament una -ni que fos una- cosa concreta. I pot ser que impliqui una segona conseqüència: com que el fer concret és sempre frustrant, evidenciador de les pròpies limitacions, una mica embrutidor ... hom pot restar sempre per sobre de les limitacions, hom pot proclamar-se net i, naturalment, continuar proclamant impunement que hom és La Perspectiva.

Si a això hi afegim el que constitueix la pràctica que habitualment ha anat acompanyant aquesta filosofia, em sembla que el panorama pot mostrar les conseqüències, volgudes o no, que té aquesta manera de pensar i de fer.

- Un dels aspectes de la pràctica és la idealització i la magnificació de la capacitat d'organitzar-se i d'actuar d'altres departaments: com que són capaços de fer, que facin ^{o incapacitat} (això evita preguntar-se quina és la pròpia capacitat de fer i quines responsabilitats exigeix)
- Un altre dels aspectes de la pràctica és l'actitud -mítica, evidentment- de sentir-se "a la base": "ja hi ha qui pensa. ja hi ha qui organitza ... jo sóc la base, jo conec els problemes" i, per què no dir-ho ja que també passa?, "jo tinc el dret de tirar a la gent contra l'Ajuntament sabent dues coses: una, que l'Ajuntament no té capacitat per a respondre; dues, que el mateix que ho provoca és part de l'Ajuntament encara que li agrada pensar que és la bíblica llevadura de les masses i el ferment d'un futur."

3. L'evasió de la responsabilitat.

No hi ha dubte que el retrat que he anat reproduint fins arribar aquí és el retrat d'un plantejament més quimèric que real, més fet d'intencions que de capacitat operativa, un plantejament en el que la capacitat de resposta -que és una de les connotacions de la responsabilitat- em sembla molt insuficient.

A aquesta consideració n'hi podria afegir d'altres menes. Les primeres referides a la improvisació amb que es prenen determinades decisions. Avui mateix he assistit al requeriment -fet a en Francesc Miró- de que havia de llogar un autocar per dur els nois dels Tallers al Museu de la Ciència sense que fós possible esbrinar en base a quin plantejament es pren una opció com aquesta que és costosa materialment i d'una eficàcia molt dubtosa. Al llarg de la conversa que aquesta qüestió ha suscitat n'ha sortit un altre: hi ha cinc bancs de fuster comprats -eren indispensables- que encara han d'estrenar-se: cost superior a les 100.000 pessetes ...

Evidentment, fets com aquests -si s'hi afegeix la inexistència d'una explicació, que normalment n'hi ha poques- preocupen.

En un altre ordre de coses, hi ha una actitud de vacil·lació constant que sol mantenir-se a les reunions o a les discussions, especialment quan es plantegen problemes que requereixen un sí o un no sense admetre discursos gaire llargs. En aquests casos he observat que pot fer-se servir indistintament arguments tan clarament oposats com els següents:

- o bé hom es manifesta afirmant que allò convenient és que els "tècnics" (ves a saber què són) facin propostes i les elaborin amb els regidors,
- o bé hom fuig d'estudi afirmant tranquil·lament: "a mi que em manin", i encara pot ser que s'afegeixi "pel que em peguen ..." (jo recomanaria un cop d'ull a les nòmines de l'àrea)

Aquesta darrera afirmació em sembla que és absolutament intolerable en una persona que té un càrrec en un servei públic, i més específicament en un servei de les característiques dels serveis socials, que requereixen

el que ja saps que requereixen. I ho saps molt millor que jo.

4. En resum

Si es reuneixen els enunciats dels tres apartats en que he anat desenrunant les meves impressions, hi ha una visió del que ara s'està esdevenint tal com jo ho puc veure atenent a quines són les informacions que diposo -insisteixo que d'informació, n'hi ha poca; un exemple, encara ningú m'ha presentat els educadors de carrer-.

Creo que el còctel de vaguetat de les hipòtesis, de propensió al camuflatge dels problemes i d'evasió de les responsabilitats concretes pot resumir la visió que tinc en aquest moment del funcionament d'un departament.

5. Consideracions addicionals.

Primera. Pot sorprendre el que hagi volgut escriure les meves impressions. Hi ha dos raons per a fer-ho: la primera és que, escrivint, hom s'obliga a precisar i a estructurar millor el que vol dir; la segona és que no m'agrada arribar a un despatx d'aquesta casa i trobar-me amb que algú ha donat la seva versió d'unes paraules: l'escrit és més difícil de distorsionar i, si provoca quelcom de poc agradable, és més fàcil de clarificar on és el conflicte que quan hom ha de partir de transcripcions de converses.

Segona. Jo no tinc encara hostilitat. No sabria explicar com és possible ni què pot originar-ho, però em sembla que és cert que, per damunt d'altres coses, hi ha encara un vincle que m'empeny a actuar positivament. Per tant, vull dir que manifesto explícitament que tinc una predisposició a elaborar el que calgui de manera positiva. Ara bé, el que no tinc ganes de tornar a fer o a viure és parlar amb interlocutors excessivament variables o a constatar que hi ha una actitud al davant i una altra al darrera,